

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับสภาพการวัดและประเมินผล ความรู้เรื่องระเบียบการวัดผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดและการตัดสินผลการเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของครูสังคมศึกษา และเพื่อสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ส่งไปยังครูสังคมศึกษาที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ 45 แห่ง ในกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย แบบสอบถามได้รับคืนร้อยละ 92.44 ของจำนวน 225 ฉบับ

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นในสถานภาพที่เป็นอยู่ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระเบียบการวัดผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดผล การตัดสินผลการเรียน และความต้องการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของครูสังคมศึกษา และรวบรวมรายชื่อเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. สถานการณ์ทั่วไปของครู สังกศศึกษา

ครู สังกศศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี มีประสบการณ์ในการสอน 1 - 5 ปี มีวุฒิปริญญาตรี เคยศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในสถาบันการศึกษา ครู สังกศศึกษาไม่ได้จัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร รองลงมามีครูบางส่วนทำเป็นแบบทเรียน ทำการทดสอบย่อยประจำภาค วิเคราะห์ข้อสอบเป็นบางครั้ง รองลงมาไม่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบเลย การสอบแต่ละครั้งดำเนินการโดยสร้างข้อสอบตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม รองลงมาดำเนินการโดยกรมหรือแผนการที่กำหนดไว้

2. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชา สังกศศึกษา

ครู สังกศศึกษาที่มีความเห็นใกล้เคียงกันในสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การวัดผลทุกครั้งหลังจากจบบทเรียน ข้อสอบแบบอัตนัย ข้อสอบแบบปรนัยและปรนัยปนกัน การตอบคำถามปลายเปิด การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การค้นคว้าเขียนรายงาน การวัดผลแบบการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การนำไปใช้ การประเมินค่า พัฒนาการด้านเจตคติ จริยธรรมและบุคลิกภาพอื่น ๆ ความเข้าใจ ความตั้งใจและความสนใจในการเรียน ส่วนที่มีปัญหาในการปฏิบัติน้อย ได้แก่ การวัดผลระหว่างภาค 2 - 3 ครั้ง การวัดผลปลายภาค ครั้งเดียว ข้อสอบแบบปรนัย สภาพของห้องเรียนที่ใช้ในการสอบ การคุมสอบของครู เวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนข้อสอบ การทำแบบฝึกหัดในชั่วโมง การทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน การทำแบบทดสอบย่อยเป็นระยะ ๆ การวัดผลด้านความรู้ ความจำ การแจ้งให้นักเรียนทราบแผนการสอน ทราบจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ทราบวิธีวัดผล ให้นักเรียนรู้จักวิธีตอบคำถามที่ถูกต้อง การทบทวนความรู้ การแจ้งขอบข่ายข้อสอบ การเฉลยข้อสอบ บอกคะแนนสอบ และการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีวัดผลและข้อสอบที่ใช้

3. ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการวัดผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดผล และการตัดสินผลการเรียน

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการวัดผล

ครู สังกศศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การสอนซ่อม-

เสริมในระหว่างภาคเรียน โรงเรียนประเมินผลการเรียนเองด้วยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน นักเรียนสอบแก้ตัววิชาบังคับแล้วไม่ผ่านให้มีโอกาสสอบแก้ตัววิชาบังคับนั้นได้ใหม่ ทุกปลายภาคเรียนถัดไป นักเรียนสอบแก้ตัววิชาเลือกแล้วไม่ผ่านโรงเรียนอาจพิจารณาให้เลือกเรียนวิชาอื่นแทนได้ และเกณฑ์การให้ระดับคะแนนอยู่ในดุลพินิจของกลุ่มโรงเรียน ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบ

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ ข้อสอบที่วัดพฤติกรรมขั้นสูงกว่าความรู้ ความจำสรวงยาก ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ชาคู่มือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสร้างข้อสอบ การออกข้อสอบให้ครอบคลุมตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความชำนาญในการสร้างข้อสอบชนิดต่าง ๆ เวลาในการสร้างข้อสอบจำกัด มีปัญหาในการเลือกใช้ถ้อยคำในแบบทดสอบให้รัดกุมชัดเจน มีปัญหาในการเขียนตัวเลือกให้เป็นไปได้ มีปัญหาในการเลือกใช้ชนิดข้อสอบให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและพฤติกรรมที่ต้องการวัด และการสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวัดผล

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมเด็กขณะสอบ ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีวัดผลระหว่างภาคเรียน

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การสอบปลายภาคครั้งเดียว การสอบก่อนสอนเพื่อความรู้เดิมของนักเรียน และการตอบคำถามปากเปล่า ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

3.5 ปัญหาเกี่ยวกับชนิดของแบบทดสอบ

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ ข้อสอบเติมคำแบบตอบสั้น ๆ หรือจำกัดคำตอบ แบบเรียงความ แบบอัตนัยและปรนัยปนกัน และคำถามในคำถาม

อื่น ๆ ได้แก่ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน
ค่า ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

3.6 ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ เนื้อวิชา
มากทำให้สอนไม่ทัน ความพร้อมของนักเรียนในการเตรียมตัวสอบ จำนวนนักเรียนมากการ
วัดผลภาคปฏิบัติจึงไม่ทั่วถึง การวัดให้ครอบคลุมจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาทำได้ยาก
ไม่สามารถออกข้อสอบให้ครอบคลุมตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ
วิชาสังคมศึกษา โอกาสวัดผลระหว่างภาคเรียนมีปัญหา คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการวัดผล
ต่ำกว่าเกณฑ์ที่น่าพอใจ นักเรียนไม่ตั้งใจทำข้อสอบ ไม่สามารถวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา
ทั้งหมด และมีปัญหาในการเลือกวิธีวัดผลที่เหมาะสม ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการ
ปฏิบัติ^{น้อย}

3.7 ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียน

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ ขาดคู่มือและ
อุปกรณ์ในการตัดสินผล เกณฑ์ในการตัดสินผลของครูแต่ละคนต่างกัน การตัดสินผลโดยใช้เกณฑ์
มาตรฐานเป็นหลัก (อิงเกณฑ์) และการตัดสินผลโดยถือความสามารถของเด็กนักเรียนในกลุ่ม
เป็นหลัก (อิงกลุ่ม) ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติ^{น้อย}

3.8 ปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติปานกลางทั้งหมด ได้แก่ ไม่มีเวลา
ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ขาดคู่มือและอุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ไม่เข้าใจการวิเคราะห์
ข้อสอบคือพอ ไม่เข้าใจวิธีปรับปรุงข้อสอบที่วิเคราะห์แล้ว และขาดความช่วยเหลือจากผู้ร่วมงาน

4. ความต้องการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของครูสังคมศึกษา

สิ่งที่ครูสังคมศึกษาต้องการมาก ได้แก่ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำคู่มือ อุปกรณ์
คานการวัดและประเมินผลแจกครูอย่างทั่วถึง ให้กรมวิชาการจัดทำคลังข้อสอบและข้อสอบ-
มาตรฐาน ให้ผู้บริหารโรงเรียนสนใจ จัดหาเอกสารให้ จัดให้มีหน่วยวัดผลในโรงเรียน ให้มี
การฝึกอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ให้ผู้บริหารติดตามความก้าวหน้าการวัดและประเมินผล

อยู่เสมอ ให้กลุ่มโรงเรียนจัดให้มีการประชุมระหว่างครูและจัดทำข้อสอบเพื่อเป็นแหล่งกลางให้ครูใ้คุยมีใช้ และให้สถาบันอุดมศึกษาเนนการ สอนวิชาการ คำนการ วัดและประเมินผลให้มากขึ้น ส่วนความของกรอื่น ๆ อยู่ในระคับปานกลาง

5. ข้อเสนอแนะต่อการวัดและประเมินผลการ เรียนการ สอนวิชาสังคมศึกษา

ครูสังคมศึกษาให้ความเห็นว่าครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาควรกระทำในค้ำต่อไปนี้ คือ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ ประชุมปรึกษาหารือกันในเรื่องการวัดและประเมินผล วัดและประเมินผลการ สอนของตน ใช้วิธีการวัดผลหลายวิธีจะทำให้ครอบคลุม พฤติกรรมและเนื้อหามากขึ้น ใช้คำถามแบบวัดค้ำวิเคราะห์ให้มากกว่าค้ำอื่น ๆ ศึกษา ระเบียบการวัดและประเมินผลให้เข้าใจอย่างชัดเจน ปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลให้มี ประสิทธิภาพอยู่เสมอ ให้ความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผลแก่นักเรียน ปรับปรุงความรู้ ทางวิชาการและหัดสร้างข้อสอบมาตรฐานเอง ทำการวัดผลอยู่ตลอดเวลา จัดให้มีหน่วยวัดผล ที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะของโรงเรียน

การอภิปรายผล

1. สถานการณ์ทั่วไปของครูสังคมศึกษา

ส่วนมากครูสังคมศึกษามีอายุ 26 - 30 ปี ใ้รับปริญญาตรี และเคยศึกษา เกี่ยวกับการวัดผลในสถาบันการศึกษา มีประสบการณ์ในการ สอนโดยส่วนรวมแล้ว 6 - 20 ปี อยู่ถึงร้อยละ 54.26 จึงน่าจะทำการวัดและประเมินผลใ้มีคุณภาพดี แม้ว่าครูร้อยละ 36.54 จะมีประสบการณ์ในการสอน 1 - 5 ปีก็ตาม ในค้ำนการ จัดเตรียมการ คำนการ วัดและประเมิน ผลนั้น ส่วนมากมีการทำโครงการวัดผลทดสอบย่อยประจำภาค แต่มีการวัดผลน้อยครั้งมาก ซึ่ง การวัดผลที่ใ้ควรวัดผลหลาย ๆ ครั้งต่อเนื่องกันไปอย่างสม่ำเสมอ¹ ทั้งนี้ควรจะพิจารณาถึง

¹สุภาพ วาถเขียน และ อรพินธ์ โภชนค้ำ, การประเมินผลการ เรียนการ สอน,

นโยบายของโรงเรียนเป็นหลักสำคัญด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่าครู สังคมศึกษาส่วนมากไม่ได้จัดทำ ตารางวิเคราะห์หลักสูตรเลย ซึ่งในทางที่ถูกต้องนั้น ครูควรทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรทุก บทเรียน เพราะว่าตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะช่วยในการวางแผน กำหนดขอบเขตและควบคุม การบริหารการสอน และการสอบให้ได้สัดส่วนสัมพันธ์กัน ช่วยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาวิชา และพฤติกรรมการ เรียนรู้ตามที่ต้องการ และเป็นแนวทางในการพิจารณาความเที่ยงตรงของ ข้อสอบทั้งในค่านเนื้อหาวิชาและโครงสร้างที่เป็นอยู่¹ ส่วนค่านการวิเคราะห์ข้อสอบปีถึงร้อยละ 29.38 ที่ไม่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบเลย ควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบหลังการ สอบทุกครั้ง เพราะการวิเคราะห์ข้อสอบนั้นจะเป็นการพิจารณาว่าข้อสอบที่ใช้เหมาะสมเพียงไร และยังช่วย ในการปรับปรุงข้อสอบ ตลอดจนให้ครูมีทักษะในการสร้างข้อสอบที่ดีขึ้นด้วย² ในค่านการ สอบ แต่ละครั้งก็สร้างข้อสอบตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพราะจุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรมจะช่วยครูในการ เตรียมแผนการสอน ช่วยแนะวิธีในการ เรียนแก่นักเรียน และใช้ เป็นเกณฑ์ในการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ในการ เรียนของนักเรียน³ จะเห็นว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม นี้นับว่ามีความสำคัญมากในการ ให้การศึกษา

2. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่ของการวัดและประเมินผลการ เรียนการสอนวิชา สังคมศึกษา

วิธีวัดผลที่ครู สังคมศึกษาเห็นว่าไม่ถูกต้องในการ ปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การวัดผล ทุกครั้งหลังจากจบบทเรียน อาจจะเป็นเพราะครูมีงานพิเศษอื่น ๆ และเนื้อหาที่ให้เรียนมีมาก เกินไป ต้องเร่งสอนให้ทัน ทำให้ครูไม่มีเวลาทำการวัดผลบ่อยครั้งได้ จึงทำให้เกิดเป็นปัญหา ส่วนลักษณะของข้อสอบที่เป็นปัญหาน้อย คือ ข้อสอบแบบปรนัย ซึ่งข้อสอบประเภทนี้สร้างได้ยาก

¹สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โภชนกา, การประเมินผลการเรียนการสอน, หน้า 14.

²อนันต์ ศรีโสภากา, การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน, หน้า 148.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

ผู้สร้างต้องมีทักษะ แต่สามารถตรวจใจกาย รวดเร็ว มีความเที่ยงตรงและมีความแม่นยำสูง¹ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับวิธีวัดผล ครูสังคัมศึกษาเห็นว่า การตอบคำถามปากเปล่า การอภิปราย แสดงความคิดเห็น และการค้นคว้าเขียนรายงาน มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งการวัดผลวิธีเหล่านี้ นักเรียนจะต้องรู้จักค้นคว้าเพิ่มเติม และใช้ความสามารถขั้นสูงเพื่อเรียบเรียงเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จึงเป็นการวัดที่ดี ทำให้ครูทราบความคิดเห็นของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนได้แสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น สำหรับด้านพฤติกรรมที่ของการวัดผลนักเรียน ครูสังคัมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การนำไปใช้ การประเมินค่า พัฒนาการตามเจตนาคติ จริยธรรม และบุคลิกภาพอื่น ๆ ความเข้าใจ ความตั้งใจและความสนใจในการเรียน ซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยาเห็นพ้องกันว่า ความสำเร็จในหน้าที่การงานมีใจขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาการที่ได้รับจากสถาบันเท่านั้น แต่จะขึ้นอยู่กับตัวประกอบอื่น ๆ เช่น พัฒนาการและความเจริญของแต่ละองค์ของระบบพฤติกรรมทุก ๆ ด้าน ดังนั้นจึงต้องมีการวัดพฤติกรรมทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน และใช้การวัดผลหลาย ๆ วิธี ใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ ชนิด วัดสอบซ้ำหลาย ๆ ครั้ง² เพื่อให้ครอบคลุมพฤติกรรมของผู้เรียนทุก ๆ ด้าน จึงสมควรที่ครูจะได้นำวิธีวัดผลแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสม

นอกจากนี้ในด้านการดำเนินการวัดและประเมินผลที่จัดทำ ครูสังคัมศึกษาเห็นว่า มีปัญหาในการปฏิบัติน้อย ได้แก่ การแจ้งให้นักเรียนทราบแผนการสอน ทราบจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ทราบวิธีวัดผล ให้รู้จักวิธีตอบคำถามที่ถูกต้อง การทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้ว การแจ้งขอบข่ายข้อสอบ การเฉลยข้อสอบ บอกคะแนนสอบ และการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีวัดผลและข้อสอบที่ใช้ ซึ่งการดำเนินการ เช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน สมควรที่ครูสังคัมศึกษาจะได้อีกเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

¹สุภาพ วาควิเชียน และ อรพินธ์ โภชนาคา, การประเมินผลการเรียนการสอน, หน้า 45.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

3. ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการวัดผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดผล และ การตัดสินผลการเรียน

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการวัดผล

ครูสังคมนศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การสอน ซ่อมเสริมในระหว่างงภาคเรียน อาจจะเป็นเพราะเนื้อวิชามากเกินไป ไม่อาจสอนให้ทันได้ และครูมีงานอื่นอีกมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริมได้ และมีปัญหาอีกบางประการที่ครูสังคมนศึกษาเห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การที่นักเรียนสอบแก้ตัววิชาบังคับ แล้วไม่ผ่านให้มีโอกาสสอบแก้ตัวได้ใหม่ทุกปลายภาคเรียนถัดไป การที่นักเรียนสอบแก้ตัววิชา เลือกแล้วไม่ผ่านโรงเรียนอาจพิจารณาให้เลือกเรียนวิชาอื่นแทนได้ และเกณฑ์การให้ระดับคะแนนอยู่ในดุลพินิจของกลุ่มโรงเรียน ซึ่งมีบางส่วนให้ความเห็นว่า โรงเรียนควรเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนนของตนเอง จะได้ไม่มีปัญหากับโรงเรียนอื่น ๆ

การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 นี้ เปิดโอกาสให้โรงเรียนจัดการวัดและประเมินผลด้วยตนเอง ดังนั้นถ้าโรงเรียนจัดระบบการวัดผลของตนให้ดีแล้ว จะทำให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนดีขึ้น แต่ถ้าระบบการวัดผลไม่มีประสิทธิภาพก็อาจทำให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนลดลง ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อตัวนักเรียนและชื่อเสียงของโรงเรียนได้

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบ

ครูสังคมนศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ ข้อสอบที่วัดพฤติกรรมขั้นสูงกว่าความรู้ความจำสร้างยาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อารยา เกษมณี ที่พบว่า ข้อสอบวัดความคิดและเหตุผล ข้อสอบวัดความเข้าใจและการนำไปใช้เป็นปัญหา²

1กรมวิชาการ, กองวิจัยการศึกษา, การสำรวจปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518. (เอกสารอัครโรเนียว).

2อารยา เกษมณี, "ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย," หน้า 71.

นอกจากนี้ครู สังคมศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ขาดความชำนาญในการสร้างข้อสอบชนิดต่าง ๆ มีปัญหาในการออกข้อสอบให้ครอบคลุมตาม ตารางวิเคราะห์หลักสูตร มีปัญหาในการเลือกใช้ถ้อยคำในแบบทดสอบ มีปัญหาในการเลือก ใช้นิพนธ์ข้อสอบให้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและพฤติกรรมที่ควรระวัง และ มีปัญหาในการเขียน กวีเลือกให้เป็นไปได้ แสดงให้เห็นว่า แม้ครูส่วนใหญ่จะได้เคยศึกษาคำนำการวัดผลในสถาบัน ศึกษา แต่พื้นความรู้ยังไม่ดีพอ หรือไม่ได้นำความรู้ไปใช้เท่าที่ควร แต่ครูส่วนมากก็เห็นความ สำคัญของการวัดและประเมินผล ก็จึงเห็นได้จากข้อเสนอแนะที่เสนอให้สถาบันการศึกษาเน้น ความรู้ความถนัดการวัดและประเมินผลแก่ผู้ที่จะเป็นครูให้มากขึ้น และยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดคู่มือ ละเอียดอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสร้างข้อสอบ ซึ่งตรงกับภารกิจของ ปราริชาติ วรรณประภา ที่พบว่า การวัดผลวิชาภูมิศาสตร์มีปัญหา เพราะขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์ในการ สร้างแบบทดสอบ¹

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวัดผล

ครู สังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การสังเกต พฤติกรรมเด็กขณะสอบ จะเห็นว่าในปัจจุบันนี้นักเรียนมากขึ้น การคุมสอบของครูไม่สามารถ คุมได้ทุกอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจจะเป็นไปได้ว่านักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่และ ส่งสนอบรมในเรื่องการไม่ทุจริตหรือการลงโทษในเรื่องเหล่านี้ไม่รุนแรง และจริงจังเท่าที่ควร

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีวัดผลระหว่างภาคเรียน

ครู สังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การจัด นิทรรศการ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การสอบปลายภาคครั้งเดียว การสอบก่อนสอนเพื่อ คุ้ความรู้นักเรียนและการตอบคำถามปากเปล่า ซึ่งวิธีวัดผลเหล่านี้เป็นวิธีที่ดีเนื่องจาก ครูสามารถวัดผลได้ในขณะที่มีการเรียนการสอน และเป็นการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดและ แสดงความคิดเห็น ทำให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น

¹ปราริชาติ วรรณประภา, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย," หน้า 88.

3.5 ปัญหาเกี่ยวกับชนิดของแบบทดสอบ

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ปัญหาในการปฏิบัติบ่อย ใดแก่ ข้อสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ถูก-ผิด และจับคู่ โดยหลักการแล้ว ข้อสอบประเภทนี้สร้างไต่ยาก ต้องเตรียมสร้างโดยใช้เวลานาน ถ้าผู้สร้างมีทักษะไม่เพียงพอ จะเปิดโอกาสให้ผู้ตอบเดาได้ สามารถตรวจได้ง่าย รวดเร็ว มีความเที่ยงตรงและมีความแม่นยำสูง วิเคราะห์ทางสถิติทำได้ง่าย ซึ่งทำให้นำไปปรับปรุงแก้ไขได้สะดวก และควรจะได้ทำการปรับปรุงระดับความยากง่ายให้พอเหมาะกับผู้ตอบ และวัตถุประสงค์ของการทดสอบ¹ สำหรับคำถามที่ถามในแบบทดสอบวิชาสังคมศึกษาที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติบ่อย ใดแก่ ความรู้ ความจำ เพราะข้อสอบประเภทนี้สร้างได้ง่าย ส่วนข้อสอบประเภทความเข้าใจ ถูกรับไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่านั้นสร้างไต่ยากกว่า จึงน่าจะเป็นไปได้ว่า การที่ครูสังคมศึกษาให้ความเห็นว่าปัญหาในการสร้างข้อสอบปรนัยนั้น คงจะหมายถึงการสร้างข้อสอบเพียงความรู้ ความจำเสียเป็นส่วนใหญ่

3.6 ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา

ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง ใดแก่ มีเนื้อหามาก ทำให้สอนไม่ทัน นักเรียนเตรียมตัวไม่พร้อมในการ สอบ จำนวนนักเรียนมากทำให้ตรวจวัดผลภาคปฏิบัติไม่ทั่วถึง โอกาสวัดผลระหว่างภาคเรียนมีปัญหา มีความยุ่งยากในการเลือก วิธีวัดผลที่เหมาะสม ไม่สามารถวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาทั้งหมด ไม่สามารถออกข้อสอบให้ครอบคลุมตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร และการวัดให้ครอบคลุมจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาทำได้ยาก ซึ่งตรงกับกรวิจัยของ สุปราณี โคตรจรัส ที่พบว่า ปัญหาที่ครูประสบในการวัดผลคือ ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้จะวัดผลได้จริง และไม่สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้ เนื่องจากขาดความเข้าใจในการสร้าง² และการวิจัยของ อารยา เกษมณี ก็พบว่า การสร้าง

¹สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โภชนกา, การประเมินผลการเรียนการสอน, หน้า 45.

²สุปราณี โคตรจรัส, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น," หน้า 306.

ข้อสอบที่มีคุณภาพดีเป็นปัญหามาก¹ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการวัดผลต่ำกว่าเกณฑ์ที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกรณีที่นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน หรือข้อสอบสร้างไว้ไม่ดี หรือนักเรียนไม่ตั้งใจทำข้อสอบ จึงทำให้นักเรียนได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์

3.7 ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียน

ครูสังคมศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดคู่มือและอุปกรณ์ในการตัดสินผล จะเห็นว่าค่าราคานักเรียนวัดและประเมินผลยังไม่เป็นที่แพร่หลาย มีผู้เขียนไว้น้อย จึงยังไม่พอเพียงกับความต้องการ ส่วนด้านอุปกรณ์ก็เช่นกัน จึงทำให้ครูสังคมศึกษาประสบปัญหาในการตัดสินผลการเรียน

3.8 ปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ

ครูสังคมศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ ซึ่งพบว่า ร้อยละ 29.38 ไม่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบเลย เนื่องจากไม่มีเวลาในการวิเคราะห์ข้อสอบ ขาดคู่มือและอุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ไม่เข้าใจการวิเคราะห์ข้อสอบดีพอ และยังไม่เข้าใจวิธีปรับปรุงข้อสอบที่วิเคราะห์แล้ว ซึ่งในทางที่ถูกต้อง การวิเคราะห์ผลการทดสอบเป็นการพิจารณาถึงระดับความยากง่ายของข้อสอบที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ทดสอบ และเป็นการพิจารณาถึงอำนาจในการจำแนกเด็กเก่งและไม่เก่งออกเป็น ส่วน ๆ ตามต้องการ และผลการวิเคราะห์จะทำให้ทราบว่าข้อสอบดี ๆ นั้น มีวิธีการสร้างอย่างไร มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การสร้างข้อสอบมาตรฐาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไป²

¹อารยา เกษมณี, "ปัญหาการสอนสี่ธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย,"

หน้า 72.

²สุภาพ วาดเขียน และ อรพันธ์ โภชนาคา, การประเมินผลการเรียนการสอน,

หน้า 63.

4. ความต้องการและข้อเสนอแนะ

สิ่งที่ครูสังคัมศึกษาต้องการมาก ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับให้กระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารโรงเรียนจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์และประเมินผลแจกแก่ครู ให้จัดทำคลังข้อสอบและข้อสอบมาตรฐาน จัดให้หน่วยวัดผลในโรงเรียน ให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล มีการประชุมระหว่างครูโรงเรียนต่าง ๆ และให้สถาบันอุดมศึกษาเน้นการสอนวิชาการด้านการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครูสังคัมศึกษา แสดงให้เห็นว่าครูสังคัมศึกษาต่างเข้าใจถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผลที่มีอยู่ และต้องการเห็นการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษาคีชั้น ข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้จึงน่าจะเป็นความต้องการในด้านการปฏิบัติอย่างแท้จริง เพราะครูสังคัมศึกษาเหล่านั้นคงมีเจตนาและความปรารถนาอย่างจริงใจที่จะทำให้การวัดและประเมินผลวิชาสังคัมศึกษาคำเนินไปถูกต้องตามหลักวิชาการและเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ครูสังคัมศึกษาควรปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เช่น มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อคัดความเหมาะสมของข้อสอบที่ได้สร้างและนำไปใช้ ตลอดจนใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี เพื่อจะทำให้การวัดผลครอบคลุมพฤติกรรมและเนื้อหาตามที่ต้องการมากขึ้น
2. ครูสังคัมศึกษาควรประชุมปรึกษาหารือกันในสายวิชาในเรื่องของการสอน การวัดประเมินผล การจัดทำโครงการสอน และกำหนดระยะเวลาในการสอบ จัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร สร้างข้อสอบ ตั้งเกณฑ์ในการตัดเกรด รวมทั้งเกณฑ์ด้านบุคลิกภาพและพัฒนาการต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การวัดและประเมินผลดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องและยุติธรรม
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรรีให้ความสนใจ ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ด้านการวัดและประเมินผลแจกครูอย่างทั่วถึง รวมทั้งบริการด้านสื่อการสอนให้แก่ครู เพื่อให้การวัดผลและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล วิชาสังคมศึกษาอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง จัดวิทยากรบรรยายให้ครูฟัง จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการวัดผลในวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้ครูสามารถวัดและประเมินผลอย่างถูกต้อง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีแก่นักเรียน

5. หน่วยวัดผลของโรงเรียนควรให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้านการวัดและประเมินผลแก่ครูผู้สอน เช่น ให้ความรู้ด้านการจัดระดับคะแนน การตัดเกรด และการวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นต้น

6. หน่วยวัดผลของโรงเรียนควรเป็นหน่วยกลางนำความรู้ใหม่ ๆ ด้านการวัดและประเมินผลมาแจ้งครูผู้สอน เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการวัดผลใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ ควรเป็นสื่อกลางประสานงานด้านการวัดและประเมินผลกับโรงเรียนอื่น ๆ ในกลุ่มโรงเรียนหรือนอกกลุ่มโรงเรียน

7. กลุ่มโรงเรียนควรจัดให้มีการประชุม ปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อจัดดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลให้เป็นไปในแนวเดียวกัน และจัดให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดระหว่างครูในโรงเรียนต่าง ๆ เป็นประจำ เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่เกิดขึ้น

8. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำคู่มือ อุดมการณ์การวัดและประเมินผลแก่ครูตามโรงเรียนต่าง ๆ และจัดอบรม สัมมนา ให้ความรู้ด้านการวัดและประเมินผลแก่ครูอย่างทั่วถึง

9. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำข้อสอบมาตรฐานวิชาสังคมศึกษา และจัดทำข้อสอบเพื่อให้ครูได้ยืมใช้ และจัดส่งบุคลากรด้านการวัดและประเมินผลออกนิเทศตามโรงเรียนต่าง ๆ

10. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดอบรม สัมมนา หรือเปิดสอนวิชาการด้านการวัดและประเมินผลเป็นบริการแก่ครูในช่วงเวลาปิดภาคเรียนโดยร่วมมือกับกรมสามัญศึกษา จัดการอบรมให้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียน เพื่อให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ และมีความเข้าใจการวัดและประเมินผลการเรียนดีขึ้น ครูจะได้นำความรู้ไปใช้ปรับปรุงการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

11. สถาบันฝึกหัดครูควรเน้นการสอนวิชาการด้านการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

12. ควรมีการวิจัยปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ตัวอย่างประชากรในจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือไปจากในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

13. ควรมีการวิจัยปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากระดับนี้ได้เปลี่ยนมาใช้การวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิตแล้วตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 ครูสอนต้องวัดและประเมินผลการเรียนเอง จึงย่อมมีปัญหาดัง ๆ ไม่น่าก่น้อย การวิจัยจะทำให้ทราบปัญหาและหาทางแก้ไขปรับปรุงได้อย่างตรงจุดและทันกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

14. ควรมีการศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ อีก เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงในการวัดและประเมินผลของทุก ๆ วิชา

15. การวิจัยควรทำในเรื่องความต้องการของครูสังคมศึกษาอีกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักวิชาการวัดและประเมินผลต่อจากปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย